

РЕШЕНИЕ

№ 36524

гр. София, 06.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 46 състав, в
публично заседание на 07.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мариана Маркова

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разглежда дело номер **2500** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл.124 от Закона за държавния служител (ЗДСл).

Образувано е по жалба на А. И. Н., с ЕГН [ЕГН] от [населено място], против заповед № ЗН-ЧР-6/18.02.2025 г. на управителя на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), с която, на основание чл. 108, ал.1 във вр. с чл. 12, ал.1 от ЗДСл, е прекратено служебното ѝ правоотношение.

В жалбата са изложени доводи за незаконосъобразност на заповедта като издадена при съществено нарушение на административнопроизводствените правила и в противоречие с материалния закон. Твърди се, че е издадена при липса на компетентност на административния орган, неспазване на установената форма и в несъответствие с целта на закона. Жалбоподателят моли съда да отмени оспорената заповед и да присъди направените по делото разноски.

Ответникът, управителят на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), чрез процесуалния си представител гл. юрк. Ч. оспорва жалбата и изразява становище за законосъобразност на обжалвания административен акт. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София - град, след като обсъди доводите на страните, прецени събраните по делото писмени и гласни доказателства и на основание чл. 168, ал. 1, вр. чл. 146 АПК провери изцяло законосъобразността на обжалвания административен акт, намира за установено следното от фактическа страна:

Не е спорно по делото, че А. И. Н. е постъпила за пръв път на държавна служба, след като със заповед № ЗН-ЧР-26 от 29.12.2023 г. на управителя на НЗОК, на основание чл.9, ал.1, чл.10д, ал.4 и чл.12, ал.1 от ЗДСл, след проведен конкурс, е назначена на длъжността „главен юрисконсулт“ в

Столична здравноосигурителна каса, дирекция „Административно, правно и счетоводно осигуряване на дейността“, отдел „Правно и административно осигуряване на дейността“, с ранг IV младши, считано от 02.01.2024 г. със срок за изпитване една година.

С докладна записка № 35-00-7/7 от 12.02.2025 г. (л.121) директорът на СЗОК уведомява управителя на НЗОК, че А. И. Н. е назначена на длъжност „главен юрисконсулт“ на 02.01.2024 г. и изпитателният ѝ срок на изтича на 07.03.2025 г., тъй като е ползвала 39 работни дни платен годишен отпуск и 7 работни дни отпуск поради временна неработоспособност. В докладната записка е посочено, че съгласно докладна записка № 93-00-524/11.02.2025 г. от началник отдел „ПАОД“ служителят не показва необходимите качества при изпълнение на основните цели на длъжността, преките задължения не се изпълняват своевременно и с необходимата компетентност, предизвиква конфликтни ситуации и не съдейства за справяне с конфликти в звеното и отдела. Предвид обстоятелството, че А. Н. е назначена за пръв път на държавна служба със срок на изпитване, е предложено да бъде прекратено служебното ѝ правоотношение без предизвестие.

Приложена е и докладна записка № 93-00-524/11.02.2025 г. от началник отдел „ПАОД“ до директора на СЗОК (л.120), в която е отразено, че при изпълнение на служебните си задължения служителят не показва качествата, необходими за изпълнение на длъжността, не успява да планира, организира и изпълнява текущата работа и поставените задачи в срок, не проявява инициативност и отговорност, не притежава умения за работа в екип и предизвиква конфликтни ситуации с колегите си.

С оспорената в настоящето производство заповед № ЗН-ЧР-6/18.02.2025 г. на управителя на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), на основание чл.108, ал.1, във връзка с чл.12, ал.1 от ЗДСл, е прекратено служебното правоотношение на А. И. Н. на длъжност „главен юрисконсулт“ в СЗОК, считано от 04.03.2025 г. Заповедта е връчена на служителя на 18.02.2025г.

По делото е приложен формуляр за оценка изпълнението на длъжността на служителя, длъжностна характеристика, всички заповеди, с които ѝ е разрешавано да ползва платен годишен отпуск по време на срока за изпитване и други документи част от служебното ѝ досие.

Във връзка с установяване компетентността на органа, издал заповедта, от ответника са представени заповеди № РД-09-1106/08.10.2024 г. и № 09-658/08.08.2023 г. на управителя на НЗОК (л.161, 162), от които се установява, че управител на НЗОК към момента на назначаването на жалбоподателя и към момента на прекратяване на служебното правоотношение е бил С. М..

При така установените факти, Административен съд - София - град достигна до следните правни изводи:

Видно от отбелязване в оспорената заповед № ЗН-ЧР-6/18.02.2025 г. същата е връчена на А. И. Н. на 18.02.2025 г. Жалбата, по която е образувано настоящето съдебно производство, от 28.02.2025 г. е подадена в срока по чл.149, ал.1 АПК, от легитимирано лице по смисъла на чл.147, ал.1 АПК и срещу подлежащ на оспорване индивидуален административен акт съобразно чл.121, ал.1, т.1 от ЗДСл, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество същата е неоснователна.

Оспорената заповед № ЗН-ЧР-6/18.02.2025 г., на основание чл.108, ал.1, във връзка с чл.12, ал.1 от ЗДСл е издадена от компетентен административен орган –управител на НЗОК, назначен с Решение на 49-то НС от 29.07.2023 г., обнародвано в ДВ, бр. 66/2023 г., чийто мандат е предсрочно прекратен с Решение на 49-то НС от 17.04.2024 г., обн. ДВ., бр. 35 от 19.04.2024 г., обявено за противоконституционно с Решение № 15/24.09.2024 г. по к.д. № 18/2024 г. на Конституционния съд, обн. ДВ, бр. 83 от 01.10.2024 г., в сила от 05.10.2024 г.

Съгласно чл.108, ал.1 ЗДСл служебното правоотношение се прекратява от органа по

назначаването с административен акт, който се издава в писмена форма и трябва да съдържа правното основание за прекратяване, дължимите обезщетения и придобития ранг на държавна служба. Следователно, по силата на посочената правна норма, управителят на НЗОК, в качеството му на орган по назначаването, е компетентен да прекратява служебното правоотношение на държавните служители в НЗОК.

В разпоредбата на чл.108, ал.1 ЗДСл са определени както формата, така и съдържанието на акта, с който се прекратява служебното правоотношение, като са изброени изчерпателно реквизитите, които същият трябва да съдържа. Съдът приема, че в случая е спазена установената в чл.108, ал.1 от ЗДСл писмена форма на акта за прекратяване на служебното правоотношение, като в него изрично е посочено правното основание за прекратяване – чл.12, ал.1 от ЗДСл, като е отразено, че на служителя не се дължат обезщетения. Следва да се посочи, че за разлика от общия текст на чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК, изискващ излагане и на фактическите основания за издаване на административния акт, чл. 108 от ЗДСл изисква посочване само на правните основания. Мотивирането от фактическа страна не е изведено от специалния закон като абсолютно необходимо условие за законосъобразността на административния акт за прекратяване на служебното правоотношение, поради което не е дължимо излагането на други мотиви. Едногодишният срок за изпитване по цитирания текст е предвиден изцяло в полза на органа по назначаването, на когото е предоставена възможност за преценка на наличието на професионални качества и способности на служителя за изпълнение на заеманата длъжност. Прекратяването на служебното правоотношение в рамките на този срок е в правомощията на органа по назначаването, който няма задължение да мотивира взетото решение. Разпоредбата на чл. 12, ал. 1 ЗДСл е специална и няма връзка с основаниято за прекратяване на служебното правоотношение по чл. 107, ал. 2 от ЗДСл, поради което приложеният формуляр за оценка на изпълнението на длъжността в случая е неотносим (в този смисъл решение № № 1160 от 31.01.2024 г. на ВАС по адм. д. № 10238/2023 г.).

Въпреки това мотиви за издаване на заповедта се съдържат в изготвената докладна записка № 35-00-7/7 от 12.02.2025 г., а съгласно трайната практика на ВАС и както е посочено в Тълкувателно решение № 16 от 3.03.1975 на ОСГК на ВС, което в тази част не е изгубило действието си, не е необходимо да съвпадат по време издаването на административния акт или отказа и излагането на съображенията, по които административният орган е стигнал до едното или другото разрешение. Възможно е мотивите да предхождат издаването на акта и да се съдържат в друг документ, съставен с оглед предстоящото издаване на административния акт. Ако административният акт е издаден на основание на такива подготвителни документи, изложените в тях съображения са такива и за издаването на самия акт.

Съгласно чл.12 от ЗДСл: ал.1 „Когато кандидатът се назначава за първи път на държавна служба, в едногодишен срок, считано от датата на встъпване в длъжност, органът по назначаването може да прекрати служебното правоотношение без предизвестие. В случай че правоотношението се измени преди изтичането на срока, срокът за изпитване продължава да тече при следващото служебно правоотношение.“, ал.2 „Ако в срока по ал. 1 служебното правоотношение бъде прекратено, при последващо постъпване на държавна служба започва да тече нов срок за изпитване.“, ал.3 „Срокът за изпитване не тече през времето, през което държавният служител е бил в законоустановен отпуск.“, ал.4 „При прекратяване на служебното правоотношение в срока за изпитване държавният служител не запазва присъдения ранг“. С ал. 1, предл. първо на цитираната разпоредба се предоставя право на органа по назначаването да прекрати служебното правоотношение без предизвестие, когато кандидатът е назначен за първи път на държавна служба, в едногодишен срок, считано от датата на встъпване в длъжност. Разпоредбата е

императивна и е предвидена изцяло в полза на работодателя. За да може органът да упражни това свое право, е необходимо наличието на една положителна и една отрицателна предпоставка. Позитивна предпоставка е назначаване на държавния служител да е за първи път на държавна служба, като в разпоредбата на чл.12, ал.2 от ЗДСл е предвидено едно изключение - ако в срока за изпитване служебното правоотношение бъде прекратено, то тогава, при последващо постъпване на държавна служба започва да тече нов срок за изпитване. Отрицателна предпоставка е да не е изминала една година от датата, на която държавният служител е встъпил в длъжност, като и тук в чл.12, ал.3 ЗДСл е посочено, че срокът за изпитване не тече през времето, през което държавният служител е бил в законоустановен отпуск.

В разглеждания случай са изпълнени предпоставките, предвидени във визираната норма. А. И. Н. е назначена за първи път със заповед № ЗН-ЧР-26 от 29.12.2023 г., считано от 02.01.2024 г., в която е посочено, че е със срок на изпитване от една година. Видно от представените заповеди е ползвала 39 работни дни платен годишен отпуск и 7 работни дни отпуск поради временна неработоспособност, през които на основание чл. 12, ал. 3 от ЗДСл срокът за изпитване не тече. Следователно едногодишният срок от встъпване в длъжност не е изтекъл към датата на издаване на оспорената заповед – 18.02.2025 г., съгласно която прекратяването е настъпило считано от 04.03.2025 г. В случая, органът по назначаването е упражнил правото си, регламентирано от законодателя, да прекрати едностранно служебното правоотношение в едногодишния срок от встъпването в длъжност по първото назначение на жалбоподателя на държавна служба. Съобразно константната практика на Върховния административен съд, това право е предоставено, за да може, в съответствие с отговорностите му, органът по назначаване да осигури най - ефективното функциониране на администрацията, която ръководи, да се гарантира правото му на преценка относно професионалните, делови качества и умения на държавния служител и на изпълнението на изискванията, трудовите функции и възложените задачи по време на работата му на държавната служба при първото му назначение. Следователно, по същество това е изпитателен срок, установен в полза на този орган, в рамките на който да прецени качествата на служителя, необходими да изпълнява служебните функции и задачи именно като служител по служебно правоотношение.

Предвид гореизложеното от значение в случая е, че при прекратяването на служебното правоотношение на основание чл.12, ал.1 от ЗДСл не се изследва спазването на служебната дисциплина, изпълнението на служебните задължения от държавния служител, както и обстоятелствата, аргументирали органа да постъпи по този начин. Служителите, заели за първи път държавна служба, по силата на издадения административен акт по чл.9, ал.1 от ЗДСл, задължително преминават през едногодишен срок за изпитване, предвиден в полза на органа по назначаване, така че той да разполага с възможност за проверка на техните професионални качества. Поради това, в случая не е налице несъответствие на административния акт с целта на закона, който изрично предвижда възможност за едностранно прекратяване на правоотношението между страните в срока за изпитване. Преценката на органа по назначаване относно качествата на служителя да изпълнява функциите и задачите, присъщи за заеманата длъжност и съответно при отрицателна такава - да прекрати служебното правоотношение, е в кръга на неговата оперативна самостоятелност и не подлежи на съдебен контрол.

В разглеждания случай изискванията на чл. 12, ал. 1 от ЗДСл са изпълнени и правото на органът по назначаването да прекрати служебното правоотношение със служителя е упражнено в съответствие с нормативните изисквания - без предизвестие в едногодишния срок за изпитване, като на основание чл. 108, във връзка с чл. 12, ал. 1, предложение първо и ал. 4 ЗДСл е издаден и процесният акт за прекратяване на служебното правоотношение. По гореизложените

съображения, следва да се приеме, че оспорената заповед е законосъобразна, а жалбата като неоснователна следва да се отхвърли.

При този изход на спора в полза на ответника следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в минимален размер от 200 лв., съгласно чл. 37, ал. 1 ЗПП вр. чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Воден от горното, Административен съд София - град, I отделение, 46-ти състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на А. И. Н., с ЕГН [ЕГН] от [населено място], против заповед № ЗН-ЧР-6/18.02.2025 г. на управителя на Националната здравноосигурителна каса, с която, на основание чл. 108, ал.1 във вр. с чл. 12, ал.1 от ЗДСл, е прекратено служебното ѝ правоотношение.

ОСЪЖДА А. И. Н., с ЕГН [ЕГН] от [населено място], да заплати на Националната здравноосигурителна каса юрисконсултско възнаграждение в размер на 200 (двеста) лева.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването.

Съдия: